

FLYDDA DAGAR

Nr 3 /2018

Årg.nr. 21 / nr. 54

Linde Bergslags Släktforskarförening

Grundades 7 mars 1996 med Lars Sundgren som initiativtagare. Föreningen skall tillvarata medlemmarnas intresse för släkt-, folkliv- och bygdeforskning om vår bygd och dess innevånare i svunnen tid.

Adress:

Linde Bergslags Släktforskarförening
c/o Ingegerd Nordin, Fanthyttan Sandgrund 308
711 96 Storå

Besöksadress:
Banvägen 26, Lindesberg

E-post: lindeforskare@telia.com
Hemsida: www.lindeforskare.se

Org.nr. 875002-6349

Flydda Dagar

är föreningens medlemstidning och ges ut med tre nummer per år.
Pris för icke medlemmar: 50:- kronor/styck

Författarna ansvarar för innehållet i sina artiklar.

Ansvarig utgivare
Calle Lindström, Lindesberg
070-545 54 87
callel@telia.com

Tidningsredaktionen
Ann Charlotte Laudon-Tegerhult
Bo Bäckman

Kursledare

För kursverksamheten ansvarar:
Calle Lindström, Lindesberg 070-545 54 87
E-post: callel@telia.com

Andra kursledare

Göran Jansson 0581-167 68 070-209 08 79
Ann Charlotte Laudon-Tegerhult
0581-130 63 070-453 63 43

MEDLEMSAVGIFT 2017

200:- för enskild medlem, 300:- för familj
BG 394-5854

Innehåll

<i>Ordföranden har ordet</i>	sid. 3
<i>Richard Allan Hult</i>	sid. 4
<i>Växa upp i mitten av 1800-talet</i>	sid. 6
<i>Finns svaren i mitt DNA? - del 2</i>	sid. 9
<i>Mormon flyttade från Västervik till Utah</i>	sid. 12
<i>Byn, gården och människan, 1800-talet</i>	sid 15
<i>Föreläsningkväll Sören Klingnéus,</i>	sid 16
<i>DNA – café' i Lindesberg</i>	sid 17
<i>Årsmötet 2018 m m</i>	sid. 19

Styrelse

Ordförande: Calle Lindström, Lindesberg
070-545 54 87 e-post: callel@telia.com
Sekreterare: Ingegerd Nordin, Fanthyttan
0581-510 97 e-post: ing.nordin@telia.com
Vice ordförande: Sven Erik Larsson, Lindesberg
070-854 53 08 e-post: svala@telia.com
Vice sekreterare:
Britt-Marie Andersson, Lindesberg
0581-930 37
epost: britten.andersson45@gmail.com
Ledamot: Ann Charlotte Laudon-Tegerhult
0581-130 63
ann-charlotte.laudon-tegerhult@telia.com
Suppleant: Lisbeth Axelsson, Lindesberg
0581-147 00 e-post: lisbeth.axelsson@tele2.se
Suppleant: Karin Ericsson, Lindesberg
0581 141 06 epost: karin.ericsson47@yahoo.se
Suppleant: Pär-Georg Johansson
073-053 58 78 epost: pergeorgjohansson@gmail.com

Adjungerad

Kassör: Lisbet Nordlander, Lindesberg
070- 204 61 41
e-post: rya.redovisning@telia.com

Valberedning

Göran Jansson, Lindesberg
Carl Olov Granath, Lindesberg

- Att läsa tidningen -

Calle Lindström, ordf

Att läsa tidningen är ju en klassisk källa till information. Självt är jag uppvuxen med morgontidningen vid frukosten. Även om papperstidningen idag för många är ersatt med en digital variant av tidningen, så finns den hos många.

Förr var tidningen en otroligt viktig källa för information om nyheter av diverse slag, alltifrån politik, olyckor, familjenyheter till diverse annonser och erbjudanden. Tidningen delades inte så sällan av flera familjer och lästes noggrant. Varje stad hade sin egen tidning och i flera fall kanske inte bara en tidning. Alla tidningar som getts ut finns med exemplar hos Kungliga Biblioteket - KB - ett så kallat pliktexemplar. Än idag samlar KB in ett exemplar av allt som trycks i landet, så även av vår tidning.

När det gäller dagstidningar finns hos KB ca 1 250 titlar. Allt från större landstäckande tidningar till mindre lokala kortlivade tidningar.

Sedan en tid pågår en digitalisering av dessa tidningar, än så länge inte i så jättestor omfattning men med en donation till KB och RA (Riksarkivet) på 30 miljoner kronor från forskningsstiftelsen Arcadia, ska nu farten höja rejält. KB och RA räknar med att digitalisera hela sitt bestånd av tidningar fram till och med 1906 inom fyra år. Att man sätter stopp vid 1906 är av upphovsrättsliga principer. Tidningarna efter 1906 kommer inte att finnas fritt sökbara på nätet,

men alla exemplar innan 1906.

I det digitala arkivet som KB nu bygger upp kan man fritt söka artiklar i de redan digitaliserade tidningarna, kanske kan du finna notiser eller artiklar om någon av dina anor? En fastighetsförsäljning, en dödsannons, eller något annat som berikar din forskning. Här finns redan nu den lokala tidningen "Lindesbergs Allehanda" med årgångar från 1875 - 1880.

Pröva gärna och gör en sökning på:

<https://tidningar.kb.se/>

De tidningar som finns i KB's hittar du på följande förteckning:

<https://feedback.blogg.kb.se/files/2018/10/Digitaliserade-dagstidningar.pdf>

De exemplar utgivna efter 1906 som finns digitaliserade kan man söka på hos KB i Stockholm, eller på något bibliotek på en högskola eller universitet. För vår del är ju Örebro universitet närmast.

Det är inte bara dessa tidningar som kan vara av stort intresse för oss släktforskare. I USA gavs många svenskspråkiga tidningar ut med nyheter. Inte bara lokala nyheter i området eller den amerikanska staten där utgivningen skedde, utan också mycket nyheter från Sverige.

De svenskamerikanska tidningar var många och de innehöll mycket av nyheter från Sverige. Även dessa tidningar finns digitaliserade. På "Minnesota Historical Society" finns ca 300 000 tidningssidor skannade från 28 olika svenskamerikanska tidningar. Uppgifterna täcker tidsperioden 1859 - 2007. Hemsidan finns även på svenska, så testa gärna att söka uppgifter bland dessa amerikanska tidningar, som sagt, inte bara nyheter från USA, utan i lika stor omfattning nyheter från Sverige.

Besök gärna hemsidan: <http://www.mnhs.org/newspapers/swedishamerican>

Med ett tack för det gångna året och med en önskan om en lugn och fridsam jul till alla våra medlemmar.

Calle Lindström
Ordf. LBSF

Richard Allan Hult

En amerikansk soldats återkomst

Pär-Georg Johansson och Ann Charlotte Laudon-Tegerhult

Natten mellan den 26:e och 27:e februari 1945 möter Richard Allan Hult sitt öde på ett öppet fält i närheten av Pronsfeld i Tyskland, ett par mil från gränsen till Belgien. Det är i stort sett bara ett par månader kvar av det nästan sex år långa Andra världskriget.

Operation Overlord, de allierades invasion i Normandie, inleddes den 6 juni 1944. Paris befriades. De västallierade tog sig sakta, men säkert, fram upp genom Belgien. I december 1944 inledde dock tyskarna ett motangrepp, den sk Ardenneroffensiven, med stora förluster för båda sidor.

Under de första månaderna 1945 når de västallierade fram till den tyska gränsen, men där blir det stopp på grund av materialbrist förorsakad av långa leveransvägar. Det är relativt lugnt i området med grupperingar på båda sidor om gränsen, men det råder en livlig spaningsverksamhet.

Richard Allan Hult föddes den 16 februari 1926 i Chicago Illinois. Han var son till Evelyn och Georg Hult som båda var invandrare med svenskt ursprung. Richard hade en syster Donna Gayle född 1934 och som fortfarande är i livet. Han gick på High School och spelade trumpet i en orkester i Chicago.

I december 1944 anmälde han sig som frivillig i US Army och ingick efter utbildning i 4:e US infanteridivisionen, 12:e infanteriregementets 1:a bataljon. Han transporterades efter utbildningen till Euro-

pa.

Richard Allan hade således svenskt ursprung. En släkting finns i Lindesberg, Pär-Georg Johansson, aktiv medlem i Linde Bergslags släktforskarförening. Det är tack vare hans forskning vi kan berätta om Richard Allan i Flydda Dagar.

Lars Johan Hult född 1860 i Kil (Värmland) emigrerade ensam 1892 till Nordamerika. Han gifte sig där 1893 med en annan svensk immigrant, Annie Charlotte Svanlund. Man bosatte sig i Chicago och fick 6 barn. Sonen George Fredrick Hult (1897-1979) blir så småningom far till Richard Allan som är ett kusinbarn till Pär-Georgs farmor.

Pär-Georg hade viss kunskap om sin amerikanska släkt dels genom en farbror dels genom hjälp från Anna Lena Hultman från Släktforskarförbundet. Han sökte fortfarande uppgifter om Richard Allan och tog kontakt med Anbytarforum på Rötter och får då denna näst intill osannolika historia.

Tillbaka till natten den 26-27 februari 1945 och till gränslandet Belgien-Tyskland. Den amerikanska armén har planerat en attack för att nå floden Rehn den 28 februari. Därför skickas en spaningspatrull på sju man ut för att rekognosera de tyska truppers position. Gruppen leds av en erfaren löjtnant, Noble V Borders och i gruppen ingår korpralen Richard Allan Hult, nyss fyllda 19 år. Den amerikanska spaningsgruppen utför sitt uppdrag och skall vända tillbaka. De är ute på öppen mark, nära Pronsfeld, när de tyska posteringarna öppnar eld. Richard Allan träffas av tyskarnas eld och såras.

Spaningsgruppen lämnar Richard Allan på det öppna fältet och försöker ta sig tillbaka till de egna linjerna vilket också lyckas. I stridens hetta har man även svårt att i efterhand kunna ge en exakt position där man lämnat Richard. Han anmäls som saknad i strid vilket också meddelas hans familj i USA.

Från tysk sida anar man att en offensiv är att vänta från den amerikanska sidan. Man upptäcker spaningspatrullen och ger eld. Man vågar dock inte närma sig det öppna fältet under natten av rädsla för att möta ett anfall.

I gryningen nästkommande dag upptäcker den tyska löjtnanten Erich Röhre den nu avlidne Richard Allan. När han söker igenom dennes fickor hittar han ett brev från Richards mamma, som han, trots förbud att ha med personliga saker på ett spanings-

uppdrag, ändå tagit med sig. Röhre lägger tillbaka brevet i Richards uniform. Löjtnant Röhre ser till att Richard Allan begravs på plats i det öppna fältet, men hinner inte markera platsen då den amerikanska sidan öppnar eld och går till anfall.

I samarbete med tysk kriminalpolis, åklagarmyndigheten i Trier och amerikanska myndigheter skickas DNA prov till den amerikanska centralmyndigheten för identifiering på Hawaii.

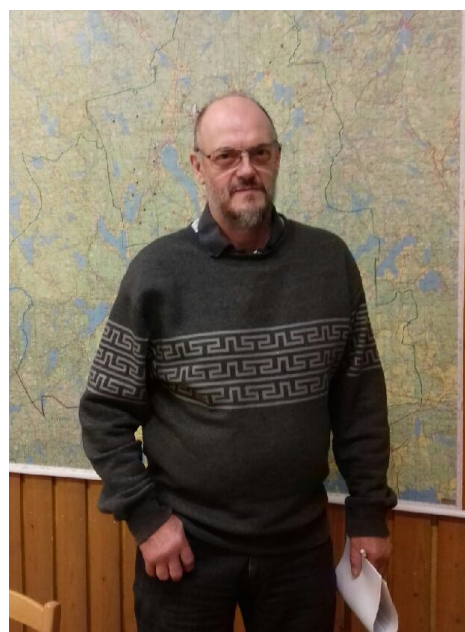
Ett år senare, i februari 1946, återvänder löjtnanten Röhre från amerikansk krigsfångenskap. Han berättar då för den amerikanska administrationen i Frankfurt om den fältgrav han gav order om ett år tidigare på det öppna fältet i Pronsfeld. Han ritar en skiss ur minnet och försöker förklara var man kan återfinna graven. Trots alla ansträngningar lyckas man inte och Richard Allans mamma avlider i San Diego USA 98 år gammal utan att ha fått vetskap om var hennes son finns.

2014 sker utgrävningar av ett öppet fält nära Pronsfeld. Redan 2006 påbörjades efterforskningar efter saknade soldater genom en tysk frivilligorganisation som också hade tillgång till handlingar om Richard Allan Hult. Det övergripande syftet med organisationens arbete har varit att försöka bringa klarhet i vad som hänt enskilda saknade soldater och därmed hjälpa anhöriga att få ett avslut i ett sorgearbete.

Nära 70 år efter den ödesdigra natten i Pronsfeld, när Richard Allan var ute på sitt spaningsuppdrag, återfinns man resterna av en kropp som förmodas vara en amerikansk infanterisoldat.

Det konstateras att det är Richard Allan Hult som har hittats på det öppna fältet i Pronsfeld.

Richard Allan Hult kommer äntligen tillbaka hem.

Pär-Georg Johansson

Hur det var att växa upp i mitten av 1800-talet

C O Granath

Min farfars mor föddes 1842 i byn Vekhyttan, Kvistbro socken i Västernärke.

Hon berättade för NA-NT:s reporter inför sin 90-årsdag om livet i en by i Lekebergslagen i mitten av 1800-talet men kan även gälla för vår del av Bergslagen.

Avskrift av artikel införd i Nerikes-Allehanda 13 september 1932:

90-årig sägenförtäljerska i Västernärke

Matilda Beata Eriksson 90 år i trädgården på Holmsta

Glatt humör fastän blind sedan 10 år
Matilda Beata Eriksson 90 år i trädgården på Holmsta
I 90-åringarnas led ingår 15 september änkefru Matilda Beata Eriksson, Holmsta, Tysslinge.

Sin 90-årsdag kan hon begå vid förvånansvärt god såväl som kroppslig som andlig vigör om man undantar den blindhet av vilken hon sedan 10 år lidit. Vad som främst utmärker denna 90-åriga västernärking är emellertid det käcka och glada humör och det vid denna höga ålder ovanligt goda minnet.

Med fyndiga ordvändningar berättar den åldriga sägenförtäljerskan om sina hågkomster från gångna tider. Själv har hon en mycket blygsam tanke om denna sin minnesrikedom och finner det nödigt att inför den besökande urskulda sig med att hon i ungdomsåren ju inte kunde tro att hon skulle bli 90 år, i annat fall hade hon nog lagt sina iakttagelser bättre på minnet.

Nå, så illa är det nu inte i verkligheten. Hon är minnsann inte den som lider brist på stoff till berättelser från gångna tider, något som f.ö. torde framgå av det

följande.

Fru E. har på gamla dar funnit en tillflyktsort hos sin son och sonhustru i Holmsta. Pigg och nyter låter hon nedskrivaren härav utfråga sig om allt han önskar veta, och någon trötthet kan ej märkas hos henne fastän hon berättat både länge och väl.

Sådana sägenförtäljare som denna möter man inte var dag. En som också insett detta är vår välkända folkminnesinsamlare Maja Forslund i Kopparberg, som lär ha ägnat en hel eftermiddag åt att lyssna till fru E:s berättelser. Vid samma tillfälle fick den gamla f. ö. sjunga gamla vaggvisor och vallåtar för lärarinnan fröken Berta Odén, Latorpsbruk, som passade på att teckna upp de gamla melodierna.

Men låt oss nu höra vad vår 90-åring framlevat sitt liv.

På själva häradsgårdens gård i Vekhyttan, Kvistbro, kom hon 1842 till världen, dotter till bärgsmannen Petter Ersson. Bland de sex syskonen är hon nu den enda kvarlevande. Moderslös vid 10 års ålder kom hon till en morbror i Göksvalla, Knista, hos vilken hon uppfostrades. Sedan fick hon tjänst hos länsmanen Gellertz i Hult, (Sörhult) Kvistbro, och därifrån kom hon till herrskapet Krükortz på Bärga, Knista.

Hon återvände till föräldrahemmet där hon vistades en tid, tills hon 1864 ingick äktenskap med Karl Eriksson från Hidinge. Denne ägnade sig på den tiden åt diverse byggnadsarbete och dyligt, men makarna kommo sedemera i tjänst som statare hos häradsgårdens Jöns Eriksson i Sanna, Vintrosa. 1881 flyttade de från Sanna-Vintrosa till Holmsta, där de köpte en jordbruksfastighet.

Dennas boningshus finns ännu kvar och ligger strax intill den villabyggnad där den gamla nu vistas i sin ene sons handl. E. Granath, familj. Den andre sonen är f. ö. bosatt i Svansjön, Ervalla.

Fru Eriksson är änka sedan 1925 då maken avled vid nådda 87 års ålder.

Om sin avlidne man vet fru E. berätta att han vid 86 års ålder ännu var så vig och spänstig att han vid t.ex. arbetade med veden aktade för rov att hoppa upp på vedtravarna. Några år tidigare eller 1917 gick han vid tre tillfällen upp på taket och sotade skorstenen. Där om anmärker den gamla som en lustighet.

-Jag satt nedanför på stegen för att ta emot honom, om han skulle komma dimpande ned. Men han kom inte.....

90-åringen vi har framför oss är långt ifrån den

enda som nått hög ålder i släkten. Den gamlas morfar blev sålunda i det närmaste 100 år. Hans dödsdag inträffade nämligen i februari det år då han vid midsommartiden skulle ha nått de 100. Ännu vid 80 år ledde denne vilken lieslåtter som helst.

Om tjänstefolkslönerna förr i tiden berättar vår åldring, att hennes lön först var 10 kr om året men längre fram och på andra platser kunde komma upp i 40 kr. Det var ju i alla fall inte mycket att klä och försörja sig för.

I fråga om tjänarinnorna var man nästan otroligt sparsam både beträffande antal och betalning. Ont om tjänstefolk var det alltså på de stora gårdarna och därtill dåligt med redskap vid utearbete. Var och en måste därför utföra en större arbetsprestation.

Det blev långa dagar må en veta. 7 frukostar före dagern, brukade man säga.

Skrock och vidskepelse har aldrig vår förtäljerska trott på, men andra under hennes omgivning under yngre dagar trodde desto mera. Vid Urbanus skulle man ge sig ut och skjuta med bössor i skogen för att skrämja bort vargarna på vårsidan, innan korna släpptes i vall. Vargarna voro då för tiden så närgångna och talrika, att det inte alls var sällsynt att en varg kunde komma fram, hugga till sig en lammunge och släpa i väg in i djupa skogen med den. Därför måste man gå i vall och vara mycket vaksam. --Utom med övernaturliga ting försökte man också värja sig mot vargen genom att ordna med vargropar och andra sådana försåt. Ja, man fick aldrig någon fred för vargarna.....

--En vinter i min ungdom var det så kallt, att en körkarl som stod bakpå en släde frös ihjäl under vägen, omtalar fru E.-- Den ihjälfrusne var en gammal gubbe, klädd i päls och rock, och man fann honom stå där på medarna, död av köld. Detta hände någon gång på 1840-talet och mannen hörde hemma i Finntorp, Kvistbro.(se tidigare artikel i Flydda dagar 2/18, Varm sommar))

Min svärfar Erik Ersson i Runstorp, Hidinge, var vägvakt och höll uppe vintervägen över de många sjöarna mellan Dalkarlsbärg och Klunkhyttan, fortsätter hon, försjunken i minnenas värld. En sådan väghållning var mycket besvärlig att utföra, ty de tunga malmlassen gjorde djupa gropar i vägen, vilka måste jämnas ut av vägvakten med tillhjälp av hackor och spadar. Detta var nödvändigt för att hästarna och oxarna skulle orka dra lassen. Vägvakten hade dessutom till uppgift att pricka ut vägen med buskar.

--I min ungdomstid var det inte mycket i nöjesväg som bjöds, men man kunde också glädja sig åt mycket anspråkslösa upptåg. Ungdomarna kunde t. ex. sommartid finna stort nöje att i flockar ströva fram efter vägarna, naturligtvis under skratt och glam. Till ungdomsnöjerna hörde även midsommardansen kring majstången vid Vekhyttan. Förr i världen var det ock-

så majstång vid Risebärga, och då skulle alla dit, men så blev det slut på dansen, och ett bönehus kom istället.

På jularna brukade göras juldans, och så sjöngos Staffansvisor och bars ljusa stjärnan. I jul- och Lucia-tid gick man också med bloss, vilka var både vackra att se och nyttiga att vägleda sig med.

--När det blev nedblåst vid Vekhyttans hytta var det alltid hyttpredikan efteråt, fortsätter berätterskan. Kvistbroprästen kom då dit, satt i ett kolhus och predikade. Och bygdens folk kom i stora skaror för att lyssna till denna händelse.

Barnen tyckte förstas att det var särskilt roligt därför att de fingo köpa enskillingsbullar ute på hyttebacken av bagarmamseller som där ordna tillfällig försäljning.

--Ja, det var ju också dansgillen emellanåt, påpekar hon. Sådana gillen kunde hållas lite varstades i stugorna. Mestadels sjöngo vi till dansen, ty spelmän hade vi inte alltid att tillgå. Jag minns dock att vi ibland hade en fiolspeleman som spelade till dansen. Det fanns flera olika danser--"gamla valsen", och "Hoppvalsen", som var livligare. Ett annat sätt att dansa var att "störa", och det var ungefär som polkett. Följande ordväxling kunde alltså uppstå: Ska vi dansa gamla valsen?-- Nej, låt oss hoppvalsa!

--Se, då för tiden dansade de ordentligt, och så voro de ordentligt klädda också. De hade både överkläder och underkläder, hemvävt alltsammans. Nu ha de ju mest bara florstunt "värnsnät", utlåter sig de gamla. Kängor och stövlar hade de med näverbottnar på, tillägger hon. Det var annat än nu det!

Ur forna tiders sago- och föreställningsvärld bevarar hon lika mycket i minnenas skattkammare. De gamlas tro att det funnits en underjordisk väg från Garphytteklint till Risebärga kloster glömmar hon ej att nämna liksom sägen om trollen vid Trollkarlssjön.

Det finns en sjö i Vekhytteskogen som kallas Trollkarlssjön. Den är omgiven av höga kullar, där det än i dag brukar tändas valborgsmässoeldar. Förr i världen trodde man att trollen höllo till i dessa kullar. Man trodde att trollen midsommarnatten hängde ut allt sitt guld och silver på buskarna och träden där. Det gällde då att kasta något stål över guldets, ty då hade inte trollen makt att ta bort det, utan det stannade kvar.

--- Tomtar var det ja, svarade berätterskan på nedskrivarens fråga. Jag har aldrig sett någon tomte, men min far såg, han.

När de stod på logen och slagtröskade kunde inte tomtarna låta bli utan stack upp sina gråa händer ovanför logbalken, medan folket ännu var kvar på logen.

Se tomtarna ville inte att man höll på med logarbetet länge om kvällarna.....

--En annan gång var det en tomte som kom med ett rågax, vilket han slog mot loggolvet.

--Nu tyckte du väl att du hade, sade bonden till honom i ringaktande ton.

---Ja, om jag droge från dig det jag tagit hit, så skulle du inte fått något kvar! svarade tomten.

---Jojomensan, de är inte dumma, tomtarna! Tillägger fru E.

I min makes ungdom skulle han och en kamrat till honom söka skydd undan regnväder i ett fårhus, fullt av får. Men tomtarna kom och motade ut dem. Tomtarna sköto dem framför sig utefter väggen, tills pojarna voro utanför fårhuset. Det hände förresten vid Dalarbo fårhus i Hidinge, nämner hon i förbigående.

---Tomtarna voro också ute vid kolningarna och härjade med kolargubbarna.

De vaksamma tomtarna varskodde gubbarna när något var på tok med milan. Och gingo inte gubbarna, när tomtarna ropade så kunde de lita på att kojddörren kom flygande ut i rappet.

Ja, så berättar den gamla om gångna släktens vidskepelse och övertro. Vilken minnesskärpa hos en 90-åring! Självtaktar hon dock föga årens mängd och den förestående jubileumsdagen. Det finns andra i när och fjärran som desto mera uppskattat hennes vitalitet och vörda hennes höga ålder.

Epilog

Matilda gifte sig 1864 med torparsonen från Runstorp i Kilsbergen, Karl Ersson med vilken hon fick 4 barn födda 1864-77. 1881 kom de till Holmsta i Tysslinge by där Karl var snickare och sönerna skomakare, husarer mm. I bottenvåningen i den lilla Närkesstugan bedrev dottern affärsrörelse medan ett rum i övervåningen var skomakarkammare. 1900 byggde äldste sonen Karl ett nytt och större hus på tomten som han där tillsammans med systemen Elin bedrev handel. De "gamle" fick bo som undantag i Lillstugan.

1906 avled dottern Elin och sonen Karl 1919.

Min farfar Emil Granath(husarnamn) bodde sedan 1906 i Bengtesfall, Gusselhyttan men blev nu tvungen att 1920 flytta "hem till Holmsta" för att enligt dåtidens vårdssystem ta hand om sina gamla föräldrar. Emil Granath övertog handelsboden och drev denna över sin 80-årsdag 1958.

Föräldrarna Karl Ersson avled 1925, 87 år gammal och Matilda, som var sängliggandes de sista åren, avled 1936 94 år gammal.

Den lilla Närkesstugan på Holmsta 2018

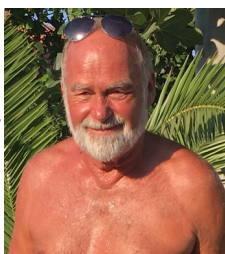
Finns svaren i mitt DNA? - del 2

Bo Bäckman

I nummer 1 2018 började jag min DNA-resa. Jag hade tre frågor:

Hade min mor en spanjorska i släkten, vem var min farmors pappa och vart tog min morfars bror tagit vägen i USA?

Mitt eventuella spanska blod hittade jag i kyrkoböckerna i Österåkers församling. Där gifte sig statardrängen Matts Jansson med Clara Fredrika Nyman och de får där en dotter, min mormors mor, Sophia Fredrika Mattsdotter.

Men de gifte sig i mars månad 1855 och dottern föddes i juli månad och vid bägge tillfällena antecknade prästen i kyrkoböckerna svårtydda saker.

Jag skall be om hjälp att tyda texten, Men den kan tydas som att det var något med det väntade barnet, Kan det ha haft en spanjor till pappa? Det skulle också ha stämt med vad min mamma sa. Jag får fortsätta att forska. Men att få hjälp av mitt DNA kräver i sånt fall att någon spanjor/spanjorska lagt in sitt DNA-prov.

Samma sak gäller hur jag skall hitta min farmors pappa. Någon i pappans släkt måste skicka in ett DNA-prov och få träff på mig,

Jag får nog finna mig i att inte riktigt förstå, men använda mig av begreppet centimorgan, som mått på hur nära släkt man kan vara. Jag har hittat en tabell som ser ut så här:

Ungefärlig mängd delat DNA (i centimorgan)	Möjligt släktskap
3,475	Förälder, barn eller identisk tvilling
2,400–2,800	Helsyskon (inklusive tvåäggstvillingar)
1,450–2,050	Far-/morföräldrar, moster/faster, morbror/farbror, halvsyskon
680–1,150	Kusin, föräldrars far- och morföräldrar
200–620	Tremänning
90–180	Fyrmänning
20–85	Femmänning
6–20	Avlägsen släkting: Sexmänning – niomänning

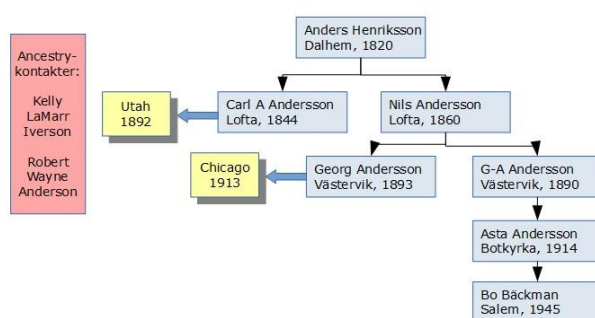
De olika typerna av benämning:

Generation	Benämning	Benämning
1:a generationen	Syskon	
2:a generationen	Kusin	Tvåmänning
3:e generationen	Syssling	Tremänning
4:e generationen	Brylling	Fyrmänning
5:e generationen	Pyssling	Femmänning

När jag fick mitt första DNA-resultat, det var i december 2017, sade Ancestry-DNA att jag hade ca 100 matchade personer, som hade ned till 90 centimorgan gemensamt med mig. Det motsvara ett släktskap fyrmänning eller närmare. Under det här året har Ancestry-DNA hittat ytterligare personer och antal har ökat till f n 155 personer, som jag kan vara släkt med.

Jag hade redan från början hittat min morfars bror släkträd. Men jag har tyvärr inte fått personlig kontakt med personen Robert Wayne Anderson.

Otroligt nog kontaktades jag under sommaren av Kelly LaMarr Iverson därför att vi hade matchning mellan våra släkträd. Men hör och häpna – det visade sig att det var inte via min morfars bror Georg Andersson utan via min morfars farbror Olof Adolf Anderson, som också hade emigrerat från Västervik. Det var helt nytt för mig och sedan upptäckte jag via kyrkoböckerna att han hade blivit mormon och han och hans släkt flyttade till Utah, USA.

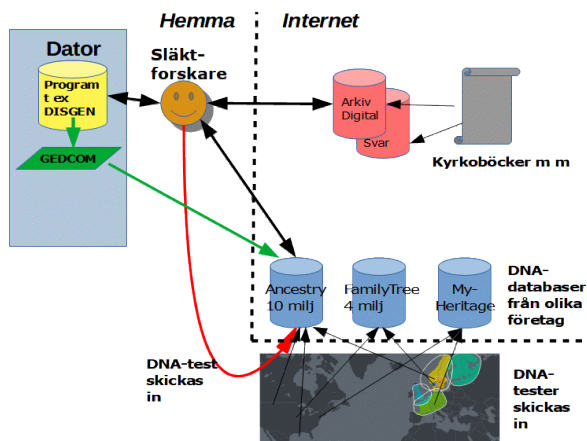
Läs mer om denna historia i artikeln nedan.

Mitt insända DNA-prov hade alltså hittills gett mig två nya släktgrenar.

Under hösten kom erbjudande från både FamilyTreeDNA och MyHeritage att gratis ladda upp DNA-testets resultat från mitt prov som jag redan hade gjort mot AncestryDNA, 650410 baspar.

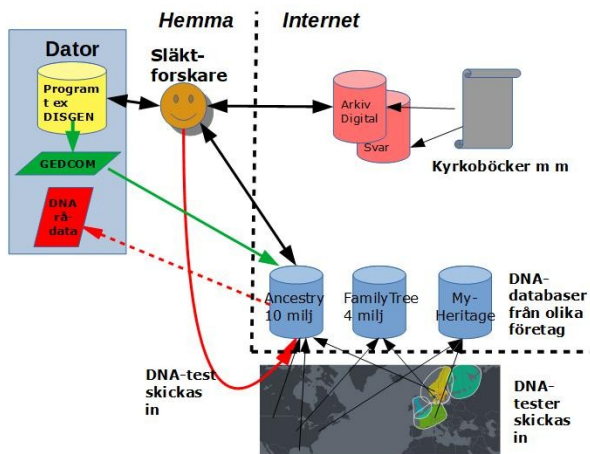
Genom att jag kunde använda detta mitt DNA-prov i tre stora kan jag jämföra resultat av jämförelse av deras övriga DNA-prov.

Så här hade jag redan gjort:

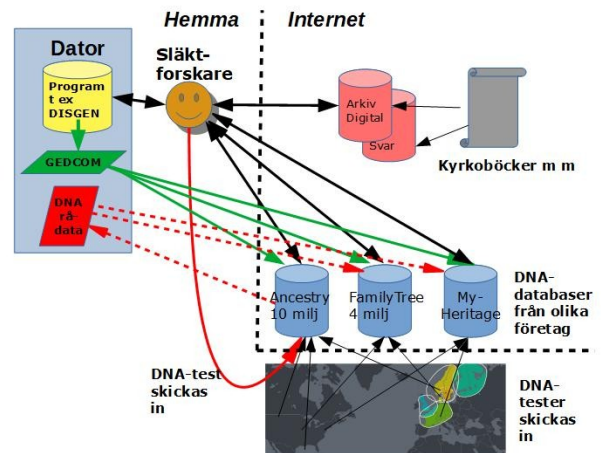
Läget när jag startade var att jag hade skickat in mitt DNA-prov till Ancestry i november 2017, röda pilen. Jag hade tagit ut en sk GEDCOM-utdrag ur mitt lokala släktforskar program i min dator, Disgen och skickat upp det till databasen hos Ancestry, gröna pilarna. Den svarta pilen visar hur jag kunde börja leta efter matchningar.

När erbjudandet att sända in Ancestry-råfilen gratis till de två andra DNA-databaserna startade jag att läsa hem en kopia av råfilen, röd prickad linje.

Geom att först sända råfilen från min PC till de två

andra databaserna, FamilyTreeDNA och MyHeritage-DNA och sedan sända iväg samma GEDCOM-fil från min PC till de andra två också hade jag alltså exakt samma underlag hos de tre stora DNA-databaserna.

Nu kan jag jämföra deras olika sätt att arbeta och detta utan att betala ytterligare.

Nå vem är bäst? Det jag redan har kunna sa är att resultaten beror på att de har sina kunder olika spridda över världen och att de visar upp resultatet olika.

Att jag har lyckats att redan hitta två nya släktgrenar i Ancestry-databasen beror på att de har största DNA-databasen (10 milj) och till stor del i Amerika.

FamilyTreeDNA och MyHeritageDNA har hittills inte gett någon ny matchning utöver mitt träd.

My Heritage kräver betalning nu för varje information, som jag vill åt. De har verkligen fått mig att bli arg. Jag har fått en känsla att använda dem innebär en stor kostnad. MyHeritage blandar ihop träffar i icke DNA-sammanhang med äkta DNA-träffar. Enligt dom har de hittat över 2500 träffar! Och de vill för att visa dessa har de en pristrappa med stigande priser.

De har dessutom en så låg gräns för matchningar, centimorgan, att de vilseleder dig.

Mitt förtroende för MyHeritage närmar sig noll.

De vill enligt min erfarenhet bara tjäna pengar.

Nu har jag bara hunnit jämföra de tre DNA-data-baserna i cirka en månad – jag återkommer i nästa nummer.

Men ett första resultat av min jämförelse:

AncestryDNA:

- Grundat 1983
- 10 milj DNA-prov
- Skapade GEDCOM-standarden
- Grundat av mormonerna

FamilyTreeDNA

- :Grundades år 2000 av företaget Gene by Gene
- Finns i Houston, USA
- Ingen ursprunglig kunskap i släktforskning
- 2 milj DNA-tester

MyHeritageDNA

- Grundat i Israel
- Inga egna DNA-tester. Enbart autosomala DNA-tester
- Har blivit hackade på 80 milj lösenord
- Använder begreppet ”Record Matches” - ej DNA
- Hur många DNA-tester?

Till sist något roligare. Min morfars bror, Georg Andersson, som jag hittade först, emigrerade till Chicago.

Genom vanlig släktforskning och modern IT-teknik kan jag visa båten han åkte med från Köpenhamn till New York. Tänk er att vara ombord på denna båt i 11 dygn tillsammans med övriga drygt 1500 passagerare.

När han bildat familj i Chicago runt 1940 flyttade han in i detta hus enligt folkräkningarna, Census.

Mormon flyttade från Västervik till Utah

Bo Bäckman

Som jag redogjorde i föregående artikel fick jag DNA-träff på en person, Kelly LaMarr Iverson, som i sitt träd hade en man Olof Adolf Anderson.

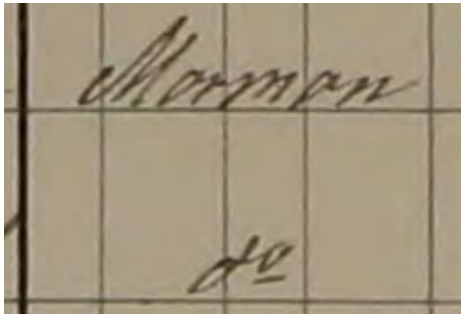
Denne Olof var min morfars farbror. Han var äldsta sonen i familjen, som bodde i Lofta församling nordväst om Västervik. Han föddes den 31 januari 1844.

Han står som statardräng i kyrkböckerna i Lofta.

Gifter sig med Anna Catharina Nilsson den 26 december 1866. Deras tre söner, som föddes först, dog tidigt, en av svaghet, en av kikhosta och en av kräkningar.

Den fjärde sonen som föddes efter sex år förblir frisk liksom deras övriga 7 barn,

Sedan upptäckte jag att i kyrkböckerna stod anmärkningen "mormon" på honom och hans fru från och med 1870-talet.

Det hade jag ingen aning om. Att min släkt blev mormoner i Sverige. Sen kom nästa överraskning – de utflyttade till Amerika 1892. Med sig hade de då 4 barn.

Sen fick jag leta bland USA-dokument. I USA görs var 10:e år en folkräkning den så kallade "Census".

I folkräkning 1900 hittade jag ett dokument som såg ut som visas längst ner på sidan.:

Carl Anderson med fru och 4 barn bodde då i Bear River City. En liten ort, som växt sedan slutet på 1800-talet.

Nästan alla 350 invånarna var danskar eller svenskar och dessutom mormoner. Orten ligger på 1300 m

höjd mitt i en dal i klippiga bergen. Den finns även idag och har numera cirka 700 invånare.

Observera att längst ut till höger står det att han kan läsa och skriva men inte tala engelska efter 8 år i landet!

I Bear River City fanns näsan bara danskar och svenskar. Han hade då bott där i 8 år. Som yrke står det "plasterer" som jag tror betyder stukatör eller murare.

År 1867 byggdes ett fort av bosättarna för att skydda dem från indianerna. I god tid bosatte sig fyrtio eller fler familjer i fortet. Brigham Young uppmanade dem att stanna och lovade dem att de skulle få använda vatten från Bear River. Vissa fann arbete på järnvägen, medan andra blev involverade i frakt från Corinne till de nordliga staterna. Det fanns också en Farm på andra sidan floden, där många anställdes.

En stadsplan gjordes 1883, och bosättarna flyttade från fortet för att etablera staden. Den 2 september 1885 antog myndigheterna en framställan från medborgarna att införliva staden. Den 1 mars 1886 anställdes Carl Jensen, som den första borgmästaren i

Anderson, Carl	30	M	Jan	1844	56	M	30			Sweden
Anna C.	7	F	Aug	1845	54	M	30	11	8	Sweden
Victor M	Son	M	Jan	1885	15	J				Sweden
Clara M	Daughter	F	May	1887	13	J				Sweden
Edwina E	Daughter	F	May	1889	11	J				Sweden

Bear River.

Vid denna tid var han också biskop av L.D.S. (The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, Mormon) kyrkan i området. Den framstående religionen i samhället var och förblir L.D.S. Det finns för närvarande två L.D.S. avdelningar i Bear River City. Deras kyrkliga organisation kom en gång till Corinne i söder, Bothwell i väster och Portage i norr. Det betraktades som en del av Bear River-samhället. Kyrkan, byggd 1899, är fortfarande i bruk idag.

Orten har förblivit en skandinavisk ort i över 150 år. På videon finns t ex ingen färgad person och den som blir intervjuad heter "Anderson".

Tiden har stått stilla Bear River City!

Film från firande av ortens 150 års jubileum

Mormonkyrkan i Bear River City

Skriv:

https://www.youtube.com/watch?=IY62FYOm_kE

Om du vill läsa mer om mormonerna och regionens historik, skriv:

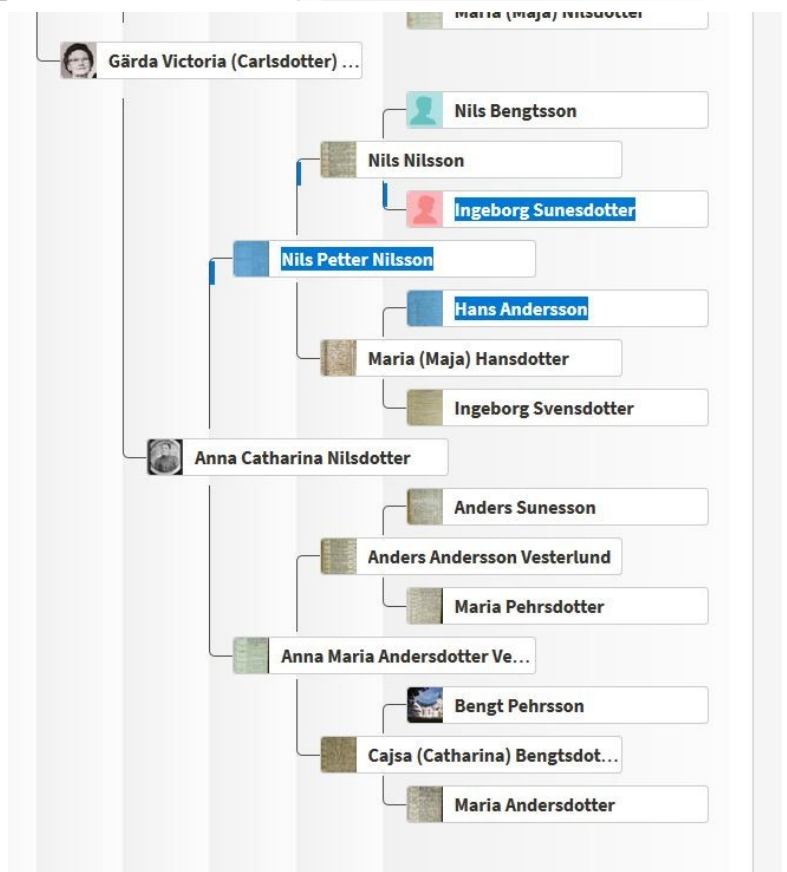
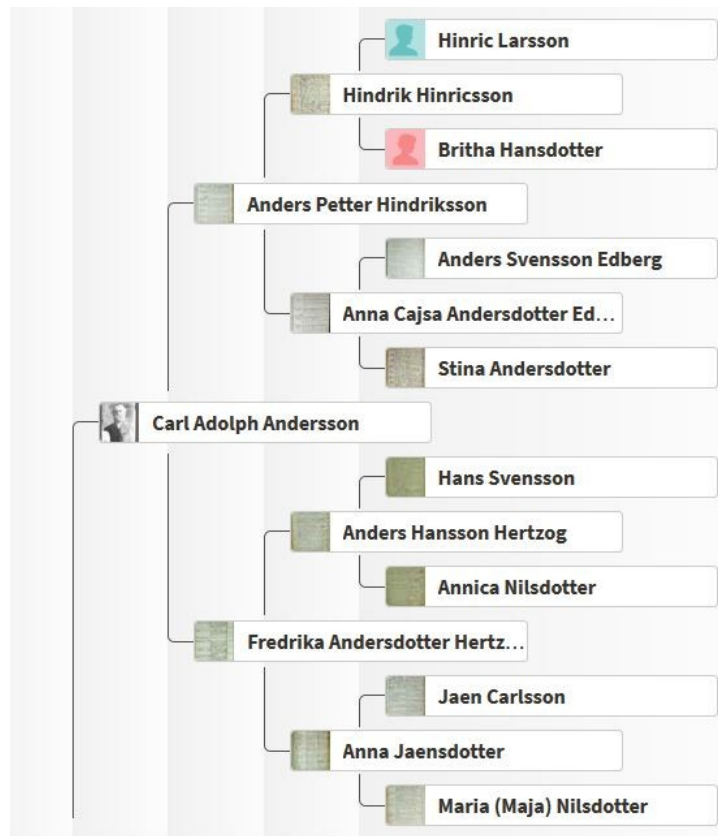
<https://www.bcutah.org/history.htm>

Om du har programmet Google Earth Pro eller låter installera programmet, kan du genom att skriva i sökrutan "Bear River City" och välja den ort som ligger i Utah, uppleva att du åkt till orten. Du kan se hur staden fast den planeras under 1880-talet är uppbyggd av ett rutnät av gator. Du kan även upptäcka begravningsplatsen.

Genom att greppa den lilla gubben till höger på skärmen och placera honom på huvudgatan utanför mormonkyrkan – underbart, se bilden nedan.

Tänk vad våra kyrkoböcker, DNA-tekniken, kontakt matchad släkting, USA-dokument samt Google program kan ge mig en känsla att vara på 1300 m höjd i Utah där min morfars farbror har gått.

En sista fråga – kan man lita på de släkt-uppgifter som mormonerna tagit fram? I så fall har jag fått uppgifter om släkt ända från 1750-talet med ens.

Byn, gården och människan under 1800-talet

Kalle Bäck, professor i historia – referat Bo Bäckman

På 1850-talet fanns det 100 000 torp – 500 000 människor. År 1944 ”avskaffades” den sista torparen i Sverige !

Dasset – hemlighuset – var en centralpunkt. Där kunde man sitta och prata med de andra på gården i lugn och ro.

Sverige bilden som vi i nutiden förknippar med ra-

batter, sjöar, flaggstänger etc fanns inte på 1800-talet.

200 år tillbaka – 1818 ”Örebro”

Landskapet bestod av skogar och slätter, gran och tall. Ängar, lövträd och stora åkermarker får vi tänka bort.

Bönderna odlade 1840 korn, råg och havre och senare rovor. Mycket senare kom potatisen.

Arealen för ängen var tre gånger större än åkerarealen. Korn fick hamlat asp och björk. Enbart oxar fika äta hö - dom kunde man ju äta upp efter utfört arbete.

Det fanns inte älg och rådjur men varg och lodjur. År 1848 blev 40 vargar i Örebro län skjutna

En gård bestod av i medeltal 16 mindre hus. Man hade inte rödfärg på landet. Först efter 1860 kom rödfärgen

Man odlade inga grönsaker, bara ärtor. Först 1860 började ljusa syrener komma till gårdarna.

Man dog i alla åldrar, blev 43 år i snitt! Man var rädd för allt – till och med dimma, som man kunde bli förförd av.

Man var ej lyckligare förr!

By i Dalarna

Föreläsningkväll den 16 oktober

Fil dr Sören Klingnéus, referat Ann-Charlotte Laudon-Tegerhult

Vi fick en genomgång av hur landets försvar tidigare organiserats från ledungen och allmänt uppbyggd under tidig medeltid och fram till mitten av 1500 talet då soldater började skrivas ut mera organiserat med mantals- och roteringslängder som underlag. Detta pågick fram till 1690 då utskrivningarna ersattes av indelningsverket.

Indelningsverket fungerade mellan 1690 och 1901 då allmän värnplikt infördes.

Ett beväringssystem fanns redan under 1800-talet.

Indelningsverket vilade på dels rusthåll dels det ständiga knekthållet. För rusthåll krävdes skattekraftig jord för den bonde som skulle hålla både både ryttare och häst. För att hålla en soldat krävdes 2

mantal jord vilket innebar att ett flertal gårdar och torp fick gå samman för att klara den uppgiften. De blev då rotebönder. Både rusthållet och ständiga knekthållet reglerades noga genom kontrakt.

Soldattorpen låg ofta på utmarker. Dessa besiktigades med jämna mellanrum så även ryttarboställen och officersbostäder. Besikttningsprotokollen finns tillgängliga på Krigsarkivet. Vidare berörde föreläsaren soldatnamn, vikten av bra soldathustru, möjligheten till att bli sk gratialist.

1750 fanns i Närke 500 infanterisoldater, 250 ryttare, 30 båtsmän och 75 officerare. Alla dessa omfattade 4275 hushållsmedlemmar. Hit skall också räknas 1500 rotebönder, 500 rusthållare och alla anställda vid Dylta Svavelbruk som också ingick i indelningsverket. Sammanlagt nämns antalet 14650 personer som direkt berördes av landets försvar i vårt område som vid den här tiden hade en folkmängd på ca 48000 personer.

Avslutningsvis beskriver Sören Klingnéus vad som hände med ett korpralskap på 26 man från Närke-Västmanlands regemente, Örebro kompani, under kriget mot Ryssland 1790.

Han beskriver även hur kriget påverkade alla i landet via transporter, krav på material och förnödenheter och vad som hände med det fåtal som kom tillbaka till Sverige igen.

Det var en spännande föreläsning med många tips för de släktforskare som har soldater i sina släkträd.

Lästips: Närkingar i krig och fred. Närkes Militärhistoria del 1.

Soldater vid I3

DNA – cafe´ i Lindesberg

Referat Bo Bäckman

Vi, ca 15 personer, hade besök från Örebro Släktforskarförening av Rita Lind och Jan Wallin i vår lokal den 8/10.

De två har en gång i månaden ett DNA-cafe´ i deras lokal i Örebro.

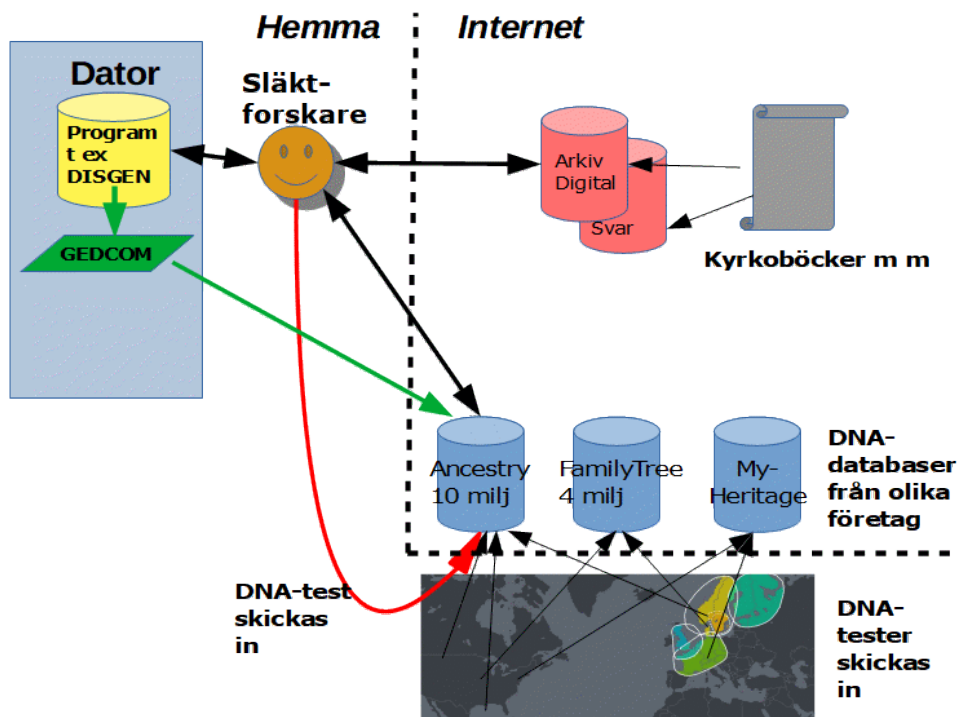

De utgick från så kallade autosomala DNA-tester vilket är vanligast.

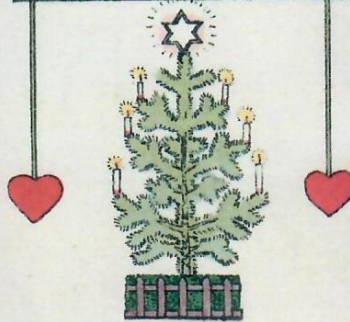
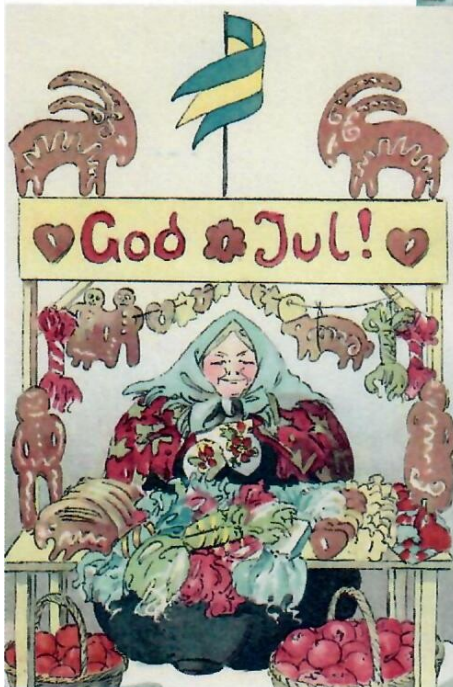
Man kan använda så kallade GEDCOM utdrag ur sin eget släktforskningsprogram. Ett sådant utdrag kan man kopiera in i DNA-databasen, gröna pilen.

Då hittar man ev träffar lättare.

Nedan har jag försökt illustrera sammanhangen.

Linde Bergslags Släktforskar Förening önskar alla
En God Jul och Ett Gott Nytt År!

Våren 2019

Tisdag 26 februari

Kallelse till Årsmöte

kl. 19.00 biblioteket Lindesberg
samt föreläsning om järnroddare med Gunilla Didriksson

Tisdag 19 mars

Föreläsning: "Vad kan man hitta i det kulturhistoriska arkivet?" kl. 19.00 biblioteket Lindesberg

Arkivarie vid Lindesbergs kulturhistoriska arkiv,
Magnus Jerlström.

Tisdag 9 april

Föreläsning: "Vem var bergsmannen?"

kl. 19.00 biblioteket Lindesberg
Arkivarie Håkan Henriksson, ArkivCentrum, Örebro.

I samarbete med

Nybörjarkurser:

Du får lära dig grunderna i släktforskning
Stor tid till egen forskning under handledning
Forskning via dator med tillgång till Sveriges kyrkböcker, samt databaser.

Nybörjarkursen omfattar 7 tillfällen á 3 timmar.
Kurskostnaden inkluderar 10 veckors eget abonnemang på Arkiv Digital, (Sveriges kyrkböcker via Internet). Kurskostnad: 850 SEK.

Kurserna erbjuds dagtid (eftermiddag), samt kvällstid. Kursstart preliminärt månadsskiftet februari - mars.

Kurserna genomförs i LBSF lokal på Banvägen, Lindesberg. Varje kursdeltagare får tillgång till dator, med Internetuppkoppling, samt tillgängliga databaser.

Upplysningar och anmälan:

Calle Lindström

Tel: 070-545 54 87

callel@telia.com

Sponsorer:

Medlemsavgift

Enskild medlem: 200 kronor

Familj: 300 kronor

Föreningens bankgiro: 394-5854

Föreningens swish-nummer 1234844718 OBS: ange ditt namn

Inbjudan/kallelse
Linde Bergslags Släktforskarförenings årsmöte 2019.
Tisdag 26 februari, kl. 19.00

Plats: Biblioteket, Lindesberg

- Sedvanliga årsmötesförhandlingar
 - Föreningen bjuder på fika
- Gunilla Didriksson föreläser om:

"Järnroddare"

Välkomna!

Styrelsen

**Förslag till dagordning för Linde Bergslags Släktforskarförenings
Årsmöte 26/2 2019**

- §1. Val av ordförande och sekreterare för årsmötet
- §2. Val av justerare, tillika rösträknare, att jämte ordförande justera protokollet
- §3. Fråga om årsmötets blivit behörigt utlyst
- §4. Styrelsens verksamhetsberättelse samt ekonomisk redovisning
- §5. Revisorernas berättelse
- §6. Fråga om styrelsens ansvarsfrihet för verksamhetsåret
- §7. Föreningens verksamhet och inriktning
- §8. Val av styrelseledamöter, jämte suppleanter
- §9. Val av revisorer
- §10. Val av valberedning
- §11. Fastställande av medlemsavgift för verksamhetsåret 2020
- §12. Behandling av inkomna motioner
- §13. Årsmötets avslutande